

KUNSTEN

[K] **WACHTEN OP HET VERLEDEN.
DE GESTOLDE TIJD IN DE LIEDJESWERELD
VAN LIEVEN TAVERNIER**

Met 'De eerste sneeuw' en 'De fanfare van honger en dorst' heeft hij minstens twee Vlaamse traditionals geschreven, al kent het publiek die dan vooral in de vertolking van Jan De Wilde. Dat vindt Lieven Tavernier geen probleem: "Zodra mijn liedjes af zijn, zijn ze niet langer van mij." Op zijn jongste cd *Witzand* vallen trouwens nog veel méér parels te rapen.

Tavernier is een laatbloeiër, die traagheid niet als een zonde beschouwt. In het licht van de schijnwerpers voelt hij zich niet zo lekker, hij laat dus liever zijn werk spreken dan zelf interviews te geven. "Het gaat me om de songs", zegt hij. "Zelf ben ik niet belangrijker dan de meubelmaker die in zijn atelier een kast in elkaar knutselt en ze daarna in een toonzaal ziet verdwijnen." De artiest beseft heel goed dat het nooit zal klikken tussen hem en de wereld. Hij heeft er de pest aan door anderen te worden gedichteerd en voelt zich niet thuis als schaaap in de kudde: "Tot mijn laatste ademstoot zal ik blijven vechten voor het recht een individu te zijn."

Vroeger doceerde Lieven Tavernier letterkunde aan Sint-Lucas in Gent, maar zelfs nu hij gepensioneerd is, blijft de magie van het woord hem bezighouden. Als zanger en liedjesschrijver debuteerde hij pas in

1995 met *Doe het licht*. Sindsdien volgden, telkens gescheiden door lange stiltes, de cd's *Ilja*, *Niet voorbij*, *Wind & rook* en *Witzand*.

De hiaten in zijn carrière vallen makkelijk te verklaren. Hoewel de meeste van zijn collega's, van Luc De Vos tot Raymond van het Groenewoud, hem op handen dragen, wordt hij door de media stiefmoederlijk behandeld. Daardoor vinden zijn platen slechts mondjesmaat een publiek en houdt iedere release een financieel risico in. Bovendien staat Tavernier bekend als een perfectionist, die ruimschoots de tijd neemt om zijn liedjes te laten rijpen. "Ik besef dat ik mij voor alles waar ik mee naar buiten kom voor de Heer zal moeten verantwoorden", vertelt hij grijnzend. "Wat ik uitbreng, dient zo uitgepuurd mogelijk te zijn. Ik ben, niet toevallig, een bewonderaar van schrijvers als Nescio, Tsjechov en Proust."

Doorgaans mijmert de zanger op zijn platen over de kleine dingen des levens. Dat betekent echter niet dat de staat van de wereld hem onverschillig laat. Zo heeft hij het in 'De boodschapper' over "kinderen die zwijgend / de fakkel in de hand / de deurposten bestrijken / van de huizen van de rijken / met het lauw bloed van het lam". In het zelfde lied zingt hij over "de adelaar die opstijgt" en over "hem die men niet vertrouwde / van wie men niet kon houden / maar die men niet wou zien". In die regels zou je gemakkelijk een politiek commentator kunnen herkennen, maar

Lieven Tavernier.

Tavernier laat niet in zijn kaarten kijken. De interpretatie van zijn teksten laat hij het liefst aan de luisteraar over.

Kleinkunst is voor hem nooit een referentiepunt geweest. Zijn muziek wortelt veeleer in de Angelsakische folkrock en countryblues en is verwant aan die van artiesten als Bob Dylan, John Prine, Townes Van Zandt, Tim Hardin en Gillian Welch. Net als Dylan heeft de zanger er een hekel aan zijn werk te fixeren en is hij van oordeel dat je een lied op veel verschillende manieren kunt benaderen. Wellicht is het daarom dat zijn vertolkingen avond na avond grondig van elkaar verschillen.

Gent speelt in zijn artistieke universum dezelfde rol als New Jersey in dat van Bruce Springsteen of Californië in de romans van John Steinbeck. Tavernier ziet zijn stad als een microkosmos waarin plekken als Sint-Baafs, Sint-Pieters, Oudburg of de Lievekaai als vertrouwde ijkpunten dienstdoen. De zanger schrijft bij voorkeur over wat hij kent: de zinnelijke liefde bijvoorbeeld. In 'Allelujah' heeft hij slechts enkele regels nodig om zijn kijk op het ultieme geluk te schetsen: "Als iemand vraagt wat ik in dit leven nog zou willen / Laat mij het slaafje zijn van al haar wensen, al haar grillen / de onverbiddelijke zoener van haar billen / van alles wat de Heer haar aan schoonheid schonk." Ook in 'Zij kent haar licht niet', waarvan de titel geleend werd van Frederik van Eeden, vindt hij zijn inspiratie dicht bij huis: "Ik

ging nooit naar Ladakh / Ik was nooit in Tibet /Als ik op reis wou gaan / ging ik naar haar bed." Op andere momenten komt Tavernier iets minder direct uit de hoek en kiest hij resoluut voor het mysterie. Door dingen bewust ongezegd te laten, zet hij de luisteraar ertoe aan zijn verbeelding te gebruiken.

Een ongelukkige jeugd wordt wel eens een goudmijn voor schrijvers genoemd, maar bij Lieven Tavernier is die tegelijk een voorwerp van nostalgie. Zijn adolescentenjaren zijn het groene gras aan de andere kant van de heuvel: hij kan er niet meer bij, maar tegen beter weten in blijft hij er wel naar verlangen. Op zijn jongste cd prijkt bijvoorbeeld een lied over Laura Gemser, de softpornoactrice uit de filmreeks *Black Emanuelle*, die de hormonenhuishouding van de negentienjarige Tavernier grondig door elkaar schudde. Vooral toen bleek dat de Indonesische schone regelmatig gesignaleerd werd in een modellenbureau aan de Lievekaai, waar de jonge Tavernier destijds een kamer betrok. Gemser belichaamde de onbereikbare vrouw, wat haar, voor de passieve dromer die hij toen was, nog aantrekkelijker maakte. Op andere momenten hunkert de zanger dan weer naar idyllische tafereeltjes uit zijn kindertijd, zoals in 'De Cuba', waar we, als op een overbelichte foto, een achtjarig jongetje naast zijn oom aan de waterkant zien zitten.

In 'Tavernier country' worden de gemoedstoestanden van de personages weerspiegeld door de natuur-

elementen en de seizoenen. Lente en zomer komen er enkel voor in combinatie met het woord “voorbij”. De vluchtigheid der dingen en de broosheid van het bestaan vormen hoofdthema’s in Taverniers werk. Herinneringen zijn de brandstof voor zijn creativiteit. “*Il faut que je me souviennne de ce temps-là*” klinkt het in het enige Franstalige nummer uit *Witzand*. Want wie erin slaagt het moment vast te houden en de tijd te doen stollen, creëert, ook al is het maar voor even, de illusie van onsterfelijkheid.

Net zoals Marcel Proust gaat Tavernier, al schrijvend, op zoek naar “*le temps perdu*”. Zijn verbeelding laat hem toe op zijn stappen terug te keren, gebeurtenissen opnieuw te rangschikken, in de chaotische opstapeling van ervaringen een nieuwe orde aan te brengen. “Ik heb tijdens mijn leven, vaak ongewild, vrienden en geliefden gekwetst, maar in kunst krijg je gelegenheid tot herstel en kun je misverstanden rechtzetten. Daar put ik troost uit, want het leven is voor mij een moeilijke klus. Waarom ik zo vaak achterom kijk? Over het heden heb ik niets te melden. Ik wacht liever tot het verleden wordt.”

In zijn liedjes heeft Lieven Tavernier vooral oog voor kwetsbare, vaak “onzichtbare” mensen, die door het leven gaan met krassen op hun ziel. In helden is hij niet geïnteresseerd, sukkelaars zijn boeiender. “Ik word geraakt door hun primitieve levensdrift, hun drang telkens weer overeind te krabbelen, ook al weten ze dat ze binnen de kortste keren weer zullen worden neergemaaid. Ik hou van lieden die, ook al blijft het aardedonker, op zoek blijven gaan naar lichtsignalen.”

In ‘Aan de stroom’, het slotnummer van *Witzand*, overschouwt een oude man zijn leven en ziet hij dat het goed is: “Ik doe hier niet veel meer dan kijken / Kijken hoe het water loopt / Het is niet ver meer naar de haven / Ik neem de laatste boot.” Het zijn woorden van een artiest die rust heeft gevonden en aanvaardt dat alles hem langzaam maar zeker ontglipt. Maar hopelijk stelt de tot zijn scha en schande wijs geworden artiest zijn laatste reis nog even uit. Want we zijn er zeker van dat hij, net als Bob Dylan, Leonard Cohen of Paul Simon, nog enkele uitstekende platen in zich heeft.

DIRK STEENHAUT

www.lieventavernier.be
